

**Plán zvyšování znalostí o právech k duševnímu
vlastnictví na vysokých školách v České republice
(Road Map)**

Obsah

1. Úvod
2. Základní cíle
 - 2.1 Znalosti o duševním vlastnictví v České republice
 - 2.2 Výuka o duševním vlastnictví v České republice
 - 2.3 Inovace
 - 2.4 Transfer znalostí
 - 2.5 Transfer technologií
 - 2.6 Ekonomický rozvoj a hospodářská soutěž
3. Potřeby a cíle plánu
4. Cíl výchovy
5. Potřebná opatření
6. Časový rámec plánu
7. Odhadované náklady
8. Očekávané výsledky
9. Celkový přehled opatření s časovým rozvrhem

1. Úvod

Tento „Plán zvyšování znalostí o právech k duševnímu vlastnictví na vysokých školách v České republice - Road Map“, jehož návrh byl zpracován na základě osnovy doporučené Evropským patentovým úřadem Mnichov, má sloužit ke zvyšování znalostí o právech k duševnímu vlastnictví na vysokých školách v České republice, k podpoře a k jeho realizaci. Byl upřesněn a doplněn na základě workshopu „Disseminating IP knowledge in universities“, pořádaném Evropským patentovým úřadem a Úřadem průmyslového vlastnictví České republiky v Praze ve dnech 2. a 3. prosince 2009 a na základě připomínek odboru autorského práva Ministerstva kultury.

2. Základní cíle Road Map

Základní cíle Road Map jsou zaměřeny zejména na rozvoj:

1. Znalostí o duševním vlastnictví
2. Vzdělávání - rozvinutí výuky o duševním vlastnictví na vysokých školách
3. Inovací - Inovace na českých vysokých školách a v průmyslu
4. Transferu technologií - zahrnujícího spolupráci vysokých škol a průmyslu
5. Ekonomiky - ekonomického rozvoje a hospodářské soutěže

Základní cíle Road Map jsou zaměřeny zejména na rozvoj:

- Znalostí o duševním vlastnictví
- Rozvinutí výuky o duševním vlastnictví na vysokých školách [inovací na českých vysokých školách a průmyslu
- Transfer technologií - zahrnující spolupráci vysokých škol a průmyslu
- Ekonomiky hospodářské soutěže

2.1. Znalosti o duševním vlastnictví

Součástí Úsilí vlády České republiky o zlepšování znalostí či povědomí o problematice ochrany práv z duševního vlastnictví bylo "Usnesení vlády číslo 330/1999 ke koncepci boje proti kriminalitě v oblasti duševního vlastnictví". Zde byla založena a podpořena řada iniciativ směřujících k naplnění uvedeného cíle. Jednou z nich bylo i prohloubení vzdělávání pracovníků, kteří se přímo účastní na potírání nekalých praktik v této oblasti. Tak bylo vyškolen v roce 2004 přes 500 pracovníků veřejného sektoru. To znamená pracovníků řady ministerstev, soudců, státních zástupců, celní správy, policie, obchodní

inspekce, zemědělské inspekce a dalších orgánů. Úspěch tohoto školení, které bylo podpořeno z prostředků Evropské unie, vedl k opakování a prohloubení tohoto záměru i v roce 2007.

Podporu zlepšení aktivního zapojení české odborné veřejnosti do průmyslově právní ochrany technických řešení demonstruje projekt INOVACE Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, který od roku 2008 umožňuje finanční podporu přihlašování technických řešení k průmyslově právní ochraně v rámci operačního programu podnikání a inovace.

Záměr zlepšit obecné povědomí o ochraně duševního vlastnictví, a to především formou uceleného vzdělávacího projektu, plně zapadá do snah zvýšení účinnosti zejména veřejného výzkumu v ČR. Novela zákona č. 130/2002 Sb., (plné znění zveřejněno jako zákon číslo 21112009 Sb.) vyžaduje úpravu vztahů mezi poskytovatelem podpory a příjemcem a to včetně úpravy užívacích a vlastnických práv k výsledkům výzkumu. Navazující dokumenty vedou k podpoře ochrany výsledků takového výzkumu, zejména prostřednictvím patentové ochrany, nejen v ČR. Z tohoto pohledu je tedy záměr vedoucí ke zlepšení vzdělávací soustavy v oblasti ochrany duševního vlastnictví vysoce aktuální.

2.2. Vzdělávání - rozvinutí výuky o duševním vlastnictví na vysokých školách ČR

Při rekapitulaci výuky otázek právní ochrany průmyslového vlastnictví je namístě zmínit, že v šedesátých letech, dnes již minulého století, proběhl na Vysokém učení technickém v Brně čtyřsemestrální postgraduální kurs zaměřený na tuto oblast. Vzhledem k tehdejším politickoekonomickým podmínkám se pokračování tohoto postgraduálního kurzu, jehož se účastnili nejzkušenější pracovníci, nepodařilo realizovat.

V sedmdesátých a osmdesátých letech probíhala výuka otázek právní ochrany duševního vlastnictví na vysokých školách systematicky jen na některých vysokých školách, jako na Vysoké škole ekonomické v Praze, kde otázky průmyslového vlastnictví byly přednášeny v rámci samostatných předmětů a probíhaly zde, i když v poměrně malém rozsahu, vědecké aspirantury zaměřené na tyto otázky. Na některých vysokých školách byly otázky výuky práv k předmětům průmyslového vlastnictví zařazovány formou jednotlivých přednášek do jiných předmětů, jako na právnických fakultách v Praze a Brně. Spíše nahodile probíhaly jednotlivé přednášky k otázkám vynálezcetví a zlepšovatelství i na dalších vysokých školách, zpravidla formou přednášek pro vědecké aspiranty, jako na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze, na Vysokém učení technickém v Praze, na Vysoké škole strojní a elektrotechnické v Plzni, na Vysoké škole strojní a textilní v Liberci a dalších.

Dnes je základním pramenem' vzdělávací soustavy v České republice Ústava a Listina základních práva svobod. Právo na vzdělání patří mezi základní práva občanů. Koncepce práva na vzdělání má významný mezinárodně právní základ, vzdělání má podporovat vědomí národní identity a evropské a světové sounáležitosti.

V současné době probíhá výuka otázek práv k průmyslovému a jinému duševnímu vlastnictví na veřejných vysokých školách ve větším rozsahu na Vysoké škole ekonomické v Praze, na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně, na Právnické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. Na těchto univerzitách probíhá i doktorandské studium zaměřené na otázky duševního vlastnictví. Na některých dalších vysokých školách v České republice se k otázkám duševního vlastnictví konají jednotlivé přednášky k této problematice.

Mezi těmito veřejnými vysokými školami univerzitního typu probíhá výuka otázek průmyslového a jiného duševního vlastnictví zřejmě v nejširším rozsahu na Vysoké škole ekonomické v Praze. Mezi základní předměty, které se na VŠE Praha věnují otázkám průmyslového a duševního vlastnictví, patří především předmět "Právo duševního vlastnictví". Otázkám práv k průmyslovému a jinému duševnímu vlastnictví je věnována pozornost i v rámci předmětu "Soutěžní právo". Oba tyto předměty jsou oborově povinnými předměty hlavní specializace "Komerční právo" a jsou i součástí státní zkoušky ze soutěžního práva. Studenti si pak mohou v rámci volby z předmětů oborově volitelných volit ve třetím až pátém ročníku předmět "Počítačové a informatické právo", předmět "Právo nekalé soutěže a reklamy" a předmět ve formě semináře "Průmyslové vlastnictví a licence při podnikání". V rámci studijních programů oboru mezinárodní obchod je možnost volby i předmětu "Průmyslová práva, consulting, engineering". Na Vysoké škole ekonomické v Praze probíhá průběžně v poměrně velkém rozsahu i doktorské studium zaměřené na otázky průmyslového a jiného duševního vlastnictví.

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze se věnuje dlouhodobě-výuce v oblasti ochrany duševního vlastnictví, zejména prostřednictvím Ústavu práva autorského, práv průmyslových a práva soutěžního. Tento ústav byl založen již v roce 1967 je vědeckým pracovištěm, které se intenzivně zabývá výzkumem problematiky spojené s ochranou a společenským uplatněním výsledků tvůrčí činnosti.

V rámci pedagogické činnosti je výuka zaměřena jednak na povinné předměty a jednak předměty výběrového charakteru. V rámci povinného předmětu : Občanské právo hmotné, jsou do výuky zařazeny tři přednášky o problematice ochrany duševního vlastnictví a odpovídající počet následných seminářů.

Hlavními pedagogickými aktivitami jsou dva výběrové předměty a to "Základy práv duševního vlastnictví" a "Autorské právo a průmyslová práva v informační společnosti". V rámci "Základů práv duševního vlastnictví" jsou studenti seznamováni se systémem nehmotných statků, obecnými pojmy práv autorských, právem patentovým a ostatních průmyslových práv, včetně mezinárodních smluv. Výuka probíhá ve třetím nebo pátém ročníku po dobu celého semestru formou pravidelných přednášek v rozsahu dvou hodin týdně a je zakončena písemnou zkouškou.

Předmět "Autorské právo a průmyslová práva v informační společnosti" navazuje na předmět předchozí a cílem je podat ucelený přehled o aktuálním dění v oblasti práva autorského a práv průmyslových. Výuka zahrnuje i otázky nových impulsů mezinárodní povahy, zaměřuje se na problematiku práva autorského a internetu, právní ochranu databází, patentové ochrany biotechnologických vynálezů a předmětů genetického inženýrství. Předmětem jsou i prostředky prosazování práv k duševnímu vlastnictví včetně potírání výrobního pirátství a obchodu s padělaným zbožím.

Studenti mají možnost širokého výběru z diplomových prací zaměřených na otázky ochrany duševních práv. V rámci doktorandského studia- je pedagogická činnost zaměřena na problematiku práva Evropské unie vztahující se k nehmotným statkům a řadu dalších vysoce aktuálních otázek z této oblasti.

V podobném rozsahu je rozvinuta pedagogická činnost na dalších právnických vysokých školách, zejména na právnických fakultách Masarykovy univerzity v Brně, na Západočeské univerzitě v Plzni, na Univerzitě v Ostravě.

Na soukromých vysokých školách se v České republice věnuje výuce otázek práv k duševnímu vlastnictví pozornost jen na několika těchto vysokých školách v rámci samostatného, zpravidla povinně volitelného předmětu. Mezi ně patří například Vysoká škola aplikovaného práva Praha.

Největší rozsah výuky otázek práv k duševnímu vlastnictví v České republice je uskutečňován na Metropolitní univerzitě Praha. V červnu roku 2002 byl na základě stanoviska Akreditační komise Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky udělen souhlas Metropolitní univerzitě Praha k zahájení tříletého bakalářského vysokoškolského studia právní ochrany průmyslového vlastnictví. Tento studijní program, s názvem "Průmyslové vlastnictví" byl v rámci právní specializace na této soukromé vysoké škole zahájen již ve školním roce 2002-2003. Každoročně se na toto bakalářské studium přijímá 30 až 40 nových posluchačů.

Toto bakalářské studium probíhá v šesti semestrech, tj. po dobu tří let. První dva semestry jsou věnovány především povinným všeobecně právním a ekonomickým předmětům a mezinárodním vztahům, jako jsou dějiny státu a práva, teorie práva a právní filosofie, základy ekonomiky, výpočetní technika, občanské právo, ústavní právo a základy legislativy, teorie mezinárodních vztahů, dějiny mezinárodních vztahů a vývoj evropské integrace a institucí. Mezi volitelné předměty patří dějiny evropského myšlení, dějiny kultury, politologie, transformace zemí střední a východní Evropy, regionalistika, psychologie osobnosti, české dějiny státu a práva a metody a techniky sociologického výzkumu. V dalších dvou letech bakalářského studia je výuka zaměřena v rámci povinných předmětů na klasické předměty nejen průmyslového, ale i duševního vlastnictví a související práva.

V roce 2006 na toto bakalářské tříleté studium navázalo dvouleté magisterské studium o názvu "Mezinárodní a regionální vztahy v průmyslovém vlastnictví". Tento magisterský studijní obor zahrnuje jednak teoretické předměty z mezinárodních a teritoriálních studií a jednak předměty zaměřené na oblast průmyslového a jiného duševního vlastnictví. Druhý ročník tohoto magisterského studia je pak již orientován převážně na předměty z oblastí práv a vztahů z průmyslového vlastnictví, jako je rozhodování sporů z práv k duševnímu vlastnictví, mezinárodní systémy průmyslově právních informací, specifické aspekty českého patentového a známkového práva, oceňování práv k duševnímu vlastnictví, reklamní právo a komunitární patentová, známková a vzorová judikatura. Nejsou však i v této druhé části studia pomíjeny obecně průřezové a teoretické předměty, jako jsou mezinárodní ekonomické vztahy a obchodní závazkové vztahy. Každoročně se do tohoto magisterského dvouletého studia přijímá 60 až 100 nových posluchačů z ostatních soukromých i veřejných vysokých škol.

V roce 2007 byl na Metropolitní univerzitě Praha konstituováno vědeckovýzkumné pracoviště ve formě „Ústavu právní ochrany průmyslového vlastnictví", jehož hlavním úkolem je vytvoření centra pro rozvoj vědeckovýzkumných činností, realizace moderního pracoviště pro doktorská studia a realizace krátkodobých i dlouhodobých kurzů celoživotního vzdělávání v oblasti průmyslového vlastnictví.

Na území současné České republiky probíhá od šedesátých let minulého století na Institutu výchovy nynějšího Úřadu průmyslového vlastnictví specializační studium právní ochrany průmyslového vlastnictví. Toto studium absolvovalo několik tisíc pracovníků, kteří se na výrobních a výzkumných organizacích zabývali právní ochranou vynálezů, průmyslových vzorů a zajišťovali agendu inovací-zlepšovacích návrhů. Celkem toto studium zahrnuje 320 výukových hodin. Koncem každého semestru posluchači skládají zápočty a zkoušky. Na konci studia posluchači vypracovávají a obhajují závěrečnou práci a podrobí se závěrečné zkoušce. Pro studenty je připravena v rámci jednotlivých předmětů odborná literatura. Od roku 2007 se toto studium ve spolupráci s Metropolitní univerzitou Praha začlenilo do systému celoživotního vzdělávání ve smyslu zákona o vysokých školách. Tohoto studia se každoročně zapojuje kolem 40 posluchačů, včetně nových pracovníků Úřadu průmyslového vlastnictví.

V České republice se zpravidla za podpory Úřadu průmyslového vlastnictví dále realizují jednodenní semináře k otázkám právní ochrany průmyslového vlastnictví. Tyto semináře pořádají za Účasti 40 až 80 Účastníků několikrát ročně Svaz vynálezců a zlepšovatelů a Asociace prostředníků a rozhodců v oblasti práv k duševnímu vlastnictví.

Výuka duševního vlastnictví na vysokých školách CR

- Ekonomické fakulty
- Právnické fakulty
- Technické a přírodovědecké fakulty
- Humanitní obory
- Umělecké obory
- Celoživotní vzdělávání
- Úřad průmyslového vlastnictví
- Samostatný studijní obor průmyslového vlastnictví

2.3. Inovace

Evropská komise vydala dne 10. Února 2004 důležitý dlouhodobý výhled financování rozšířené Evropské unie, uvedený v materiálu "Budování společné budoucnosti: hlavní politické Úkoly a rozpočtové prostředky v rozšířené Unii 2007 - 2013", COM (2004) I O 1. Tento materiál zahrnuje politicky náročné Úkoly a prostředky na jejich realizaci v dlouhodobém horizontu 2007 - 2013. Posílení Úsilí k podpoře výzkumu a technologického rozvoje patří mezi hlavní priority tohoto dlouhodobého výhledu. Nutnost podpory těchto klíčových oblastí je odůvodněna nízkými náklady vynakládanými v zemích EU na ně, v porovnání s průmyslovými velmocemi.

Výzkum, vývoj a podpora inovačního prostředí jsou zde označovány za jedny z nejdůležitějších prostředků k dosažení světové konkurenceschopnosti při udržení sociální koheze. Zajištění fungujícího prostředí v této oblasti je proto přirozeně chápáno jako nezbytný předpoklad úspěšné realizace Lisabonského procesu. Akční plán pro Evropu vychází ze zkušeností, že nejdůležitějším nástrojem pro zkvalitnění výzkumné a vývojové základny a zajištění její inovační funkce je odstranění příčin váhavosti investorů podporovat výzkum a vývoj. Tyto příčiny jsou společně přístupným i členským zemím Evropské unie, Českou republiku nevyjímaje. Především se jedná o následující slabiny výzkumu a vývoje:

- Malá flexibilita profesionální kariéry výzkumníků, vypuzující špičkové vědce do zámoří,
- roztržitost a malá rozlišitelnost excelentního výzkumu,
- obtížné získávání podpory výzkumu a inovace technologicky špičkovým malým a středním podnikům a
- nedostatečné vědomosti pracovníků a manažerů výzkumu v oblasti duševního vlastnictví a šíření výsledků výzkumu a vývoje do praxe.

Ke zlepšení situace a naplnění zde uvedených cílů byla v tomto materiálu publikována řada opatření, z nichž některá se bezprostředně dotýkají problematiky vzdělávání v oblasti ochrany duševního vlastnictví. Mezi těmito opatřeními se mimo jiné uvádí, že je třeba poskytnout veřejným výzkumným organizacím a

vysokým školám možnost efektivních vazeb s průmyslem, především s malými a středními podniky, avšak při zachování úkolů, které veřejné výzkumné organizace mají ve vzdělávání a základním výzkumu. Dořešit je potřeba zejména otázky zřízení zakladatelských (podnikatelských) center, vědeckých parků, fondů startovního kapitálu a nových typů partnerství veřejného a soukromého sektoru a otázku hodnocení výkonnosti výzkumných pracovníků.

Rozvoj inovací podmiňuje

- Podpora inovačního prostředí podmiňuje konkurenceschopnost
- Podpora profesionální kariéry vědců a výzkumníků
- Koncentrace vědeckovýzkumných kapacit
- Podpora výzkumných programů i ve vztahu k malým a středním podnikům Zvyšování znalostí vědeckovýzkumných pracovníků o průmyslovém vlastnictví

2.4. Transfer technologií

Spolupráce mezi podnikatelským sektorem a veřejnými vysokými školami i veřejnými výzkumnými organizacemi je v tomto kontextu označována za součást priorit národní politiky "využití výsledků výzkumu a vývoje v praxi". Mají být hledány postupy ke zlepšení funkčnosti vědecko-technických parků jako podnikatelských inkubátorů, k intenzivnímu zapojení regionů do těchto aktivit v rámci jejich inovačních strategií, k rozšíření objemu rizikového kapitálu, zejména v jeho raných fázích. Bude přitom přihlíženo k nejlepším zahraničním zkušenostem.

Doporučuje se vypracování směrnice, která by měla pomoci členským státům více využívat autorských práv ve státem financovaném výzkumu.

Počítá se i s přípravou evropských směrnic pro zacházení s autorskými právy a jejich využití ve veřejných výzkumných organizacích a v partnerstvích subjektů veřejné a soukromé sféry. Směrnice mají podpořit veřejné výzkumné organizace při vypracování a prosazení principů, které budou obsahovat zásady vlastnických práv k výsledkům výzkumu, poskytování licencí, dělení příjmů atd.

Rovněž bude nutno vyjasnit specifické aspekty autorského práva v oblasti výzkumu, experimentů, práv dřívějších uživatelů zákonných Úprav pro technologické know-how a ustanovení o spoluvlastnictví autorských práv. Z pohledu dokumentu "Budování společné budoucnosti: hlavní politické úkoly a rozpočtové prostředky v rozšířené Unii 2007 - 2013" je podstatné i opatření vedoucí k tomu, aby absolventi před ukončením studia, především v oblastech vědy, techniky a hospodářství, získali základní informace a vzdělání o duševním vlastnictví a transferu technologií. Je navrhováno, aby toto opatření bylo implementováno v České republice v rámci rozvoje lidských zdrojů a vzdělávání ve výzkumu a vývoji, které je financováno z Evropského sociálního fondu.

Transfer technologií

- Převod výsledků vědeckovýzkumných prací
- Respektování práv z duševního vlastnictví
- Zvýšení znalostí vědců a výzkumníků o právech z duševního vlastnictví Licenční smlouvy
- Převody práv k průmyslovému vlastnictví

2.5. Ekonomický rozvoj a hospodářská soutěž

Ekonomický rozvoj je do značné míry závislý na rozvoji hospodářské soutěže, mezi jejíž účinné nástroje patří odpovídající aplikace práv z duševního vlastnictví. Nedostatečné využívání práv k duševnímu vlastnictví v hospodářské soutěži vede na jedné straně k neoprávněným ziskům porušovatelů těchto práva na druhé straně zisky soutěžitelů, kteří nové technologie vytvářejí neodpovídají jejich zásluhám. V důsledku to pak znamená zpomalení ekonomického rozvoje.

Z tohoto důvodu je nutno znalosti o právech k průmyslovému a jinému duševnímu vlastnictví co nejvíce rozšiřovat nejen na vysokých školách, ale i ve výrobních, výzkumných a obchodních organizacích. Proto je třeba na vysokých školách vytvářet možnosti rozšiřování těchto znalostí i v těchto organizacích.

3. Aktuální situace a cíle plánu

Jak je patrné z předchozích kapitol tohoto pojednání, aktivní zájemci o specializované studium ochrany duševního vlastnictví mají v České republice dobré možnosti jej získat. Tyto možnosti však nemají posluchači na všech vysokých školách a na všech jejich fakultách a studijních oborech. Proto je nutno úsilí zaměřit na rozšíření výuky otázek práv z duševního vlastnictví na co nejvíce studijních oborů realizovaných na vysokých školách České republiky. Tento záměr je podpořen i stanoviskem odboru autorského práva Ministerstva kultury České republiky vyjádřeným k tomuto předkládanému materiálu.

Další problém spočívá v potřebě tuto výuku specifikovat podle druhů vysokých škol a specializací tam vyučovaných. Náplň výuky o otázkách práv z duševního vlastnictví by se měla poněkud lišit mezi fakultami právními, ekonomickými, technickými, chemickými, přírodovědeckými, uměleckými a podobně. U všech oborů je však nutno předem osvětlit význam, důležitost a význam praktického uplatnění předmětů této právní ochrany.

Předpokladem pro realizaci plánu je především pochopení potřeby výuky práv k duševnímu vlastnictví. počínaje Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, vedením vysokých škol a jejich pracovišť a jejich pracovníků a zařazení výuky do učebních plánů. Důležitým předpokladem realizace této výuky, v širším rozsahu než je tomu v současné době, je dostatečný počet přiměřeně kvalifikovaných vysokoškolských učitelů a specialistů z praxe, kteří jsou ochotni se výuky na vysokých školách účastnit.

Dalším předpokladem je dostatek učebních pomůcek v klasické i elektronické formě.

Tohoto cíle nebude snadné dosáhnout, neboť u řady vysokoškolsky vzdělaných pracovníků není motivace a nejsou vhodné podmínky rozšiřovat vědomosti v této oblasti. To je zřejmě způsobeno mnoha faktory, mezi které může patřit vysoký stupeň požadavků na učitele z několika poměrně vzdálených vědních oborů, zvyšující se stupeň nezávislosti jednotlivých univerzitních pracovišť a malý počet stávajících pracovníků univerzitní sféry, kteří jsou připraveni k výuce v této oblasti. Ukazuje se, že právě dobré znalosti a povědomí o významu ochrany duševního vlastnictví u vedoucích pracovníků univerzit je jedním z významných impulsů pro rozšiřování a zlepšování výuky tohoto charakteru.

Neuspokojivá situace je zvláště překvapivá u technicky a podnikatelsky zaměřených univerzitních pracovišť, která sice mají zařazeny do výuky obory týkající se inovačního podnikání, ale většinou bez jakékoli systematické informace o ochraně duševního vlastnictví. Širší pochopení toho, že rizikové a finančně náročné inovační podnikání nemůže být úspěšné bez optimálního užití promyšlené strategie ochrany duševního vlastnictví, zřejmě zatím chybí. Důvod tohoto stavu je možno spatřovat i v tom, že vyučující v těchto oborech o právní ochraně duševního vlastnictví nemají dostatečné znalosti a nejsou ke zvýšení své kvalifikace v tomto směru dostatečně motivováni.

Nepříznivým faktorem v tomto směru je obecný a dlouhodobý nezájem médií o uvedenou oblast. Pokud nakonec mediální sféra projeví zájem o tuto nedílnou součást znalostní ekonomiky, nezdědka jsou podávané informace velmi zkreslené a nebo naprosto zavádějící.

Zlepšení zásadní povahy však nelze očekávat pokud otázky tohoto charakteru zůstanou pouze na úrovni odborné, bez zásadní podpory politické sféry, Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, vedení univerzit a jejich fakult.

Cíle plánu

- Možnost získání vzdělání v oblasti duševního vlastnictví
- Rozšíření výuky práv k duševnímu vlastnictví na co nejvíce studijních oborech všech typů vysokých škol
- Specifikovat výuku duševního vlastnictví na různých studijních oborech
- Pochopení potřeby výuky u příslušných orgánů, zejména Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, fakult a kateder universit
- Získat a motivovat dostatečný počet kvalifikovaných vyučujících
- Získat podporu sdělovacích prostředků

4. Cíl výchovy

Je mimořádně obtížné zjistit reálné počty studentů, kteří v současné době během vysokoškolského studia se skutečně setkali s alespoň nějakým předmětem, kde byla výuka zaměřena na oblast ochrany duševního vlastnictví. V řadě případů jde o předměty výběrové a v řadě případů jsou mezi jednotlivými vysokými školami a univerzitami značné rozdíly v přístupu k této problematice. Někde jsou značné rozdíly i mezi výukou na jednotlivých fakultách.

Přechodným záměrem by mělo být, aby každý vysokoškolsky vzdělaný občan měl na vlastní vysoké škole možnost se v průběhu studia alespoň v rámci výběrového předmětu v dané oblasti vzdělávat. Postupně by mělo dojít k tomu, aby každý vysokoškolský student povinně absolvoval alespoň základní kurz o právní ochraně a uplatňování práv z duševního vlastnictví a měl možnost na něj navázat v rámci specializovaného výběrového předmětu podle specializace a zaměření fakulty nebo vysoké školy.

5. Potřebná opatření

Mezi nejdůležitější opatření patří zvýšení povědomí o potřebnosti výuky práv k duševnímu vlastnictví počínaje Ministerstvem mládeže, tělovýchovy, vedením univerzit a jejich fakult a jednotlivých pracovníků. Důležitou roli v tomto směru má i rozhlas, tisk a televize. Za nejpodstatnější úkol patří zvýšit podporu inovačního přístupu u mladé generace a zdůraznit v této souvislosti význam ochrany duševního vlastnictví. Vysoké a ostatní školy musí hrát významnou roli při zvyšování podnikatelské kultury, která vytváří u nastupující generace povědomí o významu ochrany práv k duševnímu vlastnictví při úspěšné podnikatelské činnosti. Takové snahy mohou být podpořeny vhodně připravenými stručnými publikacemi a pořady.

Předpokladem pro splnění tohoto záměru je vytvoření a rozšíření stávající kapacity vyučujících ochrany práv z duševního vlastnictví na vysokých školách. Jednak formou seminářů a setkání k dané problematice a jednak zvýšení kapacity doktorských studií zaměřených na tyto otázky. Konference o způsobech a možnostech dalšího postupu v této oblasti by mohla přispět k výměně zkušeností o optimálních formách výuky a získávání nových zájemců o tuto činnost. Bylo by vhodné vytvořit seznam univerzit, které jsou ochotny takové konference, semináře a setkání pro učitele realizovat. Rovněž by bylo prospěšné více se zapojovat do existujících výukových aktivit realizovaných v rámci Evropské sítě učitelů v oblasti duševního vlastnictví, Asociace pro pokročilou výuku a výzkum v oblasti duševního vlastnictví a využít i osnovy pro výuku Evropského patentového Úřadu.

K zajištění dostatečné úrovně této výuky by bylo třeba vytvořit vzorové osnovy respektive náplně výuky na vysokých školách, které by odpovídaly evropské úrovni. Pro zájemce z vysokoškolského prostředí by bylo vhodné připravit semináře se záměrem podpory těchto iniciativ získání informací o obtížích, které prohloubení výuky v tomto oboru provázejí.

Pro zájemce by mohla být připravena školení dvou typů. Jednak pro zájemce, kteří v dané oblasti působí a není pro ně snadné získávat nové poznatky z této oblasti. Pro začínající zájemce potom uspořádat školení skládající se ze dvou částí. Obecné pro všechny zájemce a navazující, které by směřovalo k prohloubení znalostí v oblastech podle zaměření jednotlivých vysokých škol. Nabízí se rozdělení mezi studijní obory právního zaměření, vědeckého a technického zaměření, škol s uměleckou povahou výuky a ekonomicko podnikatelskými aktivitami, tak aby byly podpořeny možnosti praktického využití ochrany duševního vlastnictví podle jednotlivých zaměření. Zejména na fakultách ekonomického a

technického zaměření by se výuka měla zaměřit i na otázky transferu technologií, oceňování" nehmotných statků a strategického řízení průmyslového vlastnictví v kontextu inovačního podnikání a mezinárodních souvislostí.

Pro všechny tyto záměry by měly být připraveny podrobné odborné náplně, metodologie výuky, seznamy odborné literatury, ale i elektronicky podporované kurzy na základě podkladů Světové organizace duševního vlastnictví - WIPO, Evropské patentové organizace EPO a některých dalších patentových úřadů a vzdělávacích institucí. K tomu je možno využít stávající odbornou veřejnost z univerzitního prostředí, ale i odborných pracovníků Úřadu průmyslového vlastnictví, patentových zástupců a advokátů.

Omezujícím faktorem pro širší výuku v této oblasti je nedostatek pedagogických pracovníků, kteří se specializují právě na danou problematiku. Pokud jsou související otázky pro řadu pedagogů pouhou okrajovou záležitostí, nelze očekávat ani jejich zájem o rozšiřování výuky a její prosazování do příslušných plánů.

Podstatným faktorem ke zvyšování úrovně vědeckého poznání v oblasti ochrany duševního vlastnictví u vysokoškolských učitelů a tím i rozšíření výuky v tomto směru by mohlo být podstatné zvýšení počtu studentů doktorského studia se zaměřením na tuto oblast. Předpoklady pro tento záměr jsou již v současné době na univerzitách, které již dnes mají příslušnou akreditaci pro realizaci tohoto doktorského studia. Bylo vhodné rozšířit počet univerzit, u nichž je předpoklad realizovat doktorské studium v oblasti duševního vlastnictví. Veškeré tyto a podobné iniciativy vyžadují podporu politickou, finanční a manažerskou, bez níž je obtížné očekávat úspěch v tomto počínání.

Opatření k realizaci plánu

- Povědomí o potřebnosti výuky práv k duševnímu příslušnými orgány, zejména Ministerstva školstva vedení vysokých škol, fakult a kateder
- Rozšíření stávající kapacity vyučujících
- Zvýšení kapacity doktorských studií zaměřených na tyto otázky
- Konference o způsobech a možnostech dalšího postupu
- Prohloubení znalostí v oblastech podle zaměření jednotlivých vysokých škol
- Příprava seminářů se záměrem podpory těchto iniciativa získání informací
- Specifikace podle studijních oborů
- Využití spolupráce s WIPO, EPO, OHIM aj.
- Rozšíření počtu univerzit, u nichž je předpoklad realizovat doktorské studium v tomto oboru
- Vytvoření širšího přístupu k literatuře o duševním vlastnictví
- Zpřístupnění fondu Depozitní knihovny Světové organizace duševního vlastnictví na Metropolitní univerzitě Praha všem ostatním školám
- Příprava obecné učební osnovy výuky práv duševního vlastnictví
- Příprava seznamu možností doktorských studií duševního vlastnictví
- Pořádání seminářů a konferencí pro učitele vysokých škol

6. Časový rámec plánu

Časový rámec pro naplnění shora uvedených aktivit závisí především na tom, zda-li se podaří zajistit u vládních orgánů, zejména u Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a u vedení jednotlivých univerzit a fakult pro tyto aktivity podporu a finanční zdroje a odpovídající tým zkušených pracovníků, zejména pedagogů s dostatečnými znalostmi z oblasti práv k duševnímu vlastnictví a jejich uplatňování.

Tým těchto specialistů na dobré úrovni pro naplnění uvedených cílů nebude snadné v České republice získat. Především proto, že počet plně kvalifikovaných odborníků v této oblasti není velký a všichni, kteří jsou schopni koncepční a metodické práce v této oblasti, nejsou na pozicích, aby rozhodování o navržených opatřeních mohli podstatně ovlivnit. Mimo to mají řadu svých úkolů, které jim nebudou dovolovat zapojit se plně do zmiňovaných aktivit.

Na druhou stranu by nemělo být zásadním problémem pokusit se uspořádat konferenci či seminář pro učitele vysokých škol, kde by bylo možno upřesnit jak pro dosažení uvedených cílů postupovat. Setkání aktivních pedagogických pracovníků v této oblasti by mohlo podrobněji zmapovat možnosti a problémy ve výuce ochrany duševního vlastnictví na vysokých školách. Takové aktivity mohou proběhnout do několika měsíců po dohodě o takovém záměru.

Trvale je možno působit na vysokoškolská pracoviště s odpovídající akreditací, aby rozšiřovaly možnosti pro doktorské studium v oblasti ochrany duševního vlastnictví.

Příprava Úplných učebních plánů a vybavení požadovanými alespoň stručnými publikacemi, a to vše s ohledem na zvláštní zaměření pro právní, obchodní, technickou a uměleckou oblast by si vyžádalo

pravděpodobně dobu delší než jeden rok. Za tímto účelem by bylo možno využít i učebních podkladů z jiných zemí.

7. Odhadované náklady

Za shora uvedené situace je předčasné předkládat jakýkoli finanční plán, když dosud neproběhla širší debata a nejsou k dispozici údaje o tom, jaké aktivity a jakého rozsahu. mají být případným projektem podporovány a jaké prostředky a z jakých fondů by pro tento účel mohly být vyčleněny.

8. Očekávané výsledky

Od posílení vzdělávání v oblasti ochrany duševního vlastnictví lze očekávat zlepšení situace v mnoha směrech.

Pochopení systému a fungování práv k duševnímu vlastnictví v širším společenském kontextu by mělo přispět k větší společenské vážnosti vztahující se k inovačním procesům a především k tvůrcům nových původních děl, technických řešení a jiných prospěšných inovací. Může významným způsobem podpořit prosazování práv z duševního vlastnictví a napomoci v boji proti negativním jevům v této oblasti, zejména padělatelství a pirátele. Duševní vlastnictví by se mělo stát významným nástrojem podnikatelského úspěchu a celkové konkurenceschopnosti celé ekonomiky. Další a prohloubené vzdělávání v celém interdisciplinárním pojetí ochrany duševního vlastnictví by mělo zajistit kvalifikované řídicí pracovníky nejen pro podnikatelský sektor, ale i pro ústřední státní správu, univerzity, soudní orgány a řadu dalších institucí, které se podílejí na prosazování práv této povahy. Zvládnutí všech souvislostí tohoto oboru může významnou měrou přispět k využívání synergií a rozvoje znalostní ekonomiky a existujících zdrojů nejen na národní, ale i evropské a vůbec mezinárodní úrovni.

9. Celkový přehled opatření s časovým rozvrhem

Celkový časový rozvrh navrhovaných opatření k realizaci "Plánu zvyšování znalostí o právech k duševnímu vlastnictví na vysokých školách v České republice" by bylo možno realizovat v dále uvedeném časovém horizontu :

Časový rozvrh

- Zpracování návrhu plánulistopad 2009
- Road Map Conference.....prosinec 2009
- Upřesnění a doplnění materiálů z Road Map Konference.....prosinec-leden 2010
- Předání Road Map na vysoké školy.....únor 2010
- Vytvoření širšího přístupu k literatuře o duševním vlastnictví – IP.....únor 2010
- Příprava obecné učební osnovy výuky IP.....duben 2010
- Příprava seznamu učebních podkladů pro výuku IP.....květen 2010
- Příprava seznamu doktorských studií IP.....květen 2010
- Seminář pro učitele vysokých škol IP.....květen-červen 2010
- Pokračování a zahájení výuky IP.....září-říjen 2010
- Pořádání výročních konferencí a seminářů k výuce IP.....dle aktivit vysokých škol
- Předávání seznamů nové literatury o IP.....průběžně